

REPRESALIAT¹: Lluís Oleart Xairó

En Lluís Oleart Xairó va néixer a Olesa de Montserrat l'any 1898 –a les casetes anomenades dels "estricadors"², al carrer Argelins– i va morir l'any 1973 amb 75 anys. Es va casar amb Madrona Carreras Casanovas amb qui va tenir tres fills, la Dolors, la Cèlia i el Pere. Ell i la seva família vivien al carrer de Santa Oliva, a cal Pere de la Crossa, en una casa que ara té més de 400 anys. La seva família havia vingut de Collbató feia molts anys. La seva dona i la seva germana regentaven el cafè del Círcol Obrer³. El nostre represaliat treballava per a l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat, on feia de sereno⁴. Al començament de fer aquesta feina, era el mateix veïnat qui el pagava, i no va ser fins més endavant que va passar a ser treballador de l'Ajuntament.



Quan es va acabar la Guerra Civil es va produir la destitució dels governs municipals republicans i, amb ella, la dels funcionaris.

(...) Calia aconseguir aquell mateix grau de fidelitat política assolida entre els alcaldes i els regidors dins de les files del funcionariat. La llei del 10-II-1939 va donar peu a la seva depuració exhaustiva, eliminant tot aquell que fos considerat en alguna mesura desafecte⁵.

Les penes imposades als funcionaris sancionats anaven des del trasllat forçós, amb la prohibició de sol·licitar càrrecs vacants durant un període d'un a cinc

¹ El contingut d'aquest document s'ha realitzat a partir de l'entrevista a Pepita Pascual Estivill, nora de Lluís Oleart Xairó, dins del projecte del "Memorial democràtic del Baix Llobregat: de les experiències personals a l'èxit col·lectiu". Data i lloc de l'entrevista: 27 de març de 2009, a Olesa de Montserrat. Durada de l'entrevista: 00:53:31. Entrevistadores: Joana Llordella i Blanca Mampel. Transcriptora: Isabel Valero Brullas. Els documents que fan referència a l'entrevista es poden trobar a l'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat.

² Estricador: Bastiment de fusta amb clavilles, on es posa tibant la roba mullada perquè en eixugar-se no s'estrenyi; cast. *rama, rambla, tirador*. Estricar: Estirar amb intermitències les troques de fil que s'han tenyit o adobat; cast. *Estirar* (IEC).

³ El Círcol (Centre Cultural Recreatiu Obrer), inaugurat l'any 1901. S'hi feien tota mena de balls, espectacles, teatre, cinema i s'hi representava *La Passió*. En arribar la Segona República, es va polititzar i entrà a formar part d'Esquerra Republicana de Catalunya, però les seves activitats van continuar sent recreatives i només actuava políticament en temps d'eleccions. Dies després de l'entrada dels nacionals a la vila, aquest local es va fer servir per jutjar persones considerades *rogues* i va passar a mans d'Educación y Descanso, que hi va fer funcionar un saló cafè, amb ball i cinema. "La Guerra Civil a Olesa de Montserrat", Ajuntament d'Olesa. <http://www.olesademontserrat.cat/site1/files/doc22155/guerra-civil-a-olesa-de-montserrat-def.pdf> [data de l'última consulta: 21 de novembre de 2016]

⁴ Vigilant municipal que ronda de nits (IEC).

⁵ Marín i Corbera, Martí: "Franquisme i poder local. Construcció i consolidació deIs ajuntaments feixistes a Catalunya, 1938-1941". *Recerques: Història, economia i cultura*, núm. 31, 1995.

anys, la postergació –d'un a cinc anys–, la inhabilitació o la separació definitiva del servei.⁶

La cobertura de les places vacants es reservaria en un 80% a "caballeros mutilados", oficials provisionals condecorats, altres excombatents, excaptius convenientment avalats en el seu comportament a la presó, orfes, vídues i «otras personas económicamente dependientes de las víctimas nacionales de la guerra y de los asesinados por los rojos⁷. I si no era aquest el cas, n'hi havia prou en ser recomanat per la Falange.

Ibarz⁸ remarca que les depuracions al sector públic foren més radicals que en el sector privat. Segons l'autor, la raó l'hem de buscar en el fet que moltes vegades les empreses no volien desprendre's d'un sector de mà d'obra especialitzada i format, que era difícil de substituir, encara que políticament fos sospitós per al règim. Anàlogament passava igual en aquells llocs de treballs industrials poc cobejats per la seva duresa.

L'autor abans mencionat assenyala que la creació de llocs de treball per als addictes al règim, per aquells que havien guanyat la guerra, prengué el caràcter de botí de guerra destinat a la recompensa dels vencedors.

El dia 25 de gener de 1939, les tropes franquistes van ocupar Olesa de Montserrat. L'endemà, es constituí un nou ajuntament, que era de caire provisional i format per franquistes que serien assessorats per membres de la Falange Española Tradicionalista y de las JONS.⁹ Un dels primers actes que realitzà aquest ajuntament fou la substitució de tots els funcionaris municipals desafectes al règim. Segons Dueñas, la filosofia d'aquella depuració era "esporgar aquelles persones que havien accedit al càrrec durant la guerra o que tinguessin idees republicanes, d'esquerra o catalanistes".¹⁰ La depuració, per altra banda, també serviria per donar feina a tots aquells "amics" del règim als quals se'ls devia algun favor, que estaven ferits o que havien perdut la feina a causa de la guerra. Així, al Decreto núm. 108 de la Junta de Defensa Nacional, al seu article tercer hi podem llegir:

Los funcionarios públicos y los de las empresas subvencionadas por el Estado, la provincia o el municipio o concesionarias de servicios públicos, podrán ser suspendidos y destituidos de los cargos que desempeñen cuando

⁶ Llei de depuració dels funcionaris públics del 10 de febrer de 1939.

⁷MARÍN, Martí. Op cit.

⁸ IBARZ GELABERT, Jordi. "Les depuracions laborals durant el franquisme. Un balanç historiogràfic." Pàg. 140. Pagès i Blanch, Pelai (dir). *Franquisme i repressió. La repressió franquista als Països Catalans (1939-1975)*. PUV, València, 2004.

⁹ DUEÑAS, Oriol (2007): *La violència d'uns i altres. La repressió de la guerra i la postguerra 1936-1945. El cas d'Olesa de Montserrat*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat . Biblioteca Abat Oliba, núm.277. Pàg. 280. Barcelona.

¹⁰ Op. Cit. Pàg. 293

aconsejen tales medidas sus actuaciones antipatrióticas o contrarias al movimiento nacional.¹¹

A Lluís Oleart li van obrir un expedient en un procés que va durar gairebé sis mesos, durant els quals va ser suspès de feina i sou, i va viure amb la incertesa del que passaria després. Va ser sotmès a tota una sèrie d'interrogatoris. A ell i companys els preguntaren fins i tot si pertanyien a la maçoneria¹², que segons la nostra informant, aquesta era una gent humil i treballadora, del poble de tota la vida, que segurament no n'havien sentit parlar mai. Finalment se'l va



Portada de l'expedient obert a Lluís Oleart. Font: AHMO

expedientar perquè havia estat militant d'ERC i sindicalista. Al principi, un dels regidors designats per seguir l'expedient va renunciar a fer-ho i va ser l'alcalde el qui va portar els interrogatoris.

¹¹ Decreto n.º 108 de la Junta de Defensa Nacional.
https://es.wikisource.org/wiki/Decreto_n.º108_de_la_Junta_de_Defensa_Nacional
[data de consulta: 28 de novembre de 2016]

¹² Els funcionaris havien de presentar una declaració jurada contestant una sèrie de preguntes sobre les seves activitats d'abans i després del 18 de juliol, entre les que hi havia la de "Si pertenece o ha pertenecido a la Masonería, grado que en ella hubiere alcanzado y cargos que hubiera ejercido". BOE, 14 de febrero de 1939.

Segons fan constar en el seu expedient, Lluís Oleart era membre des de l'any 1937 d'un sindicat professional, el qual es va adherir a la UGT. A l'expedient se l'acusa de ser sindicalista, de pertànyer a ERC sense desenvolupar cap càrrec i "tenir una conducta regular debida a su actuación mediocre en relación al Movimiento"¹³, alhora que diu que no se li han provat fets delictius.

16



Ayuntamiento de Olesa de Montserrat

PLIEGO DE CARGOS que, con arreglo a los preceptos de la Orden de 18 de marzo próximo pasado, se formula al funcionario o empleado de este Ayuntamiento Don Luis Oleart Xairó ----- que desempeña el destino de sereno ----- en relación con el Movimiento Nacional.

- 1º Perteneció al partido de Izquierda republicana de Cataluña integrante el Frente popular.
- 2º Desafecto al Glorioso Movimiento Nacional.

Olesa de Montserrat a 6 de junio de 1939
Año de la Victoria.



EL GESTOR INSTRUCTOR.

Càrrecs que s'imputen a Lluís
Oleart. Font: AHMO

¹³ Expedient de Lluís Oleart Xairó obrer per l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat (1939). AHMO.

El Lluís no va ser denunciats per ningú, però, com hem dit anteriorment, va ser objecte de depuració, com la resta de companys de l'Ajuntament. Només s'hi van poder quedar a treballar els qui no havien estat membres de cap partit ni sindicat.



Lluís Oleart amb la seva dona i els seus néts. Font: arxiu familiar

Un cop acabada la guerra no li van voler donar feina. La seva dona i filla també es van quedar sense feina ja que el cafè del Círcol va passar a ser de la Falange. Fins i tot un home que els havia llogat una vinya els va dir que rebia moltes pressions i es veia obligat a no arrendar-los la terra. Aleshores se'n va anar a treballar a una bòbila a Terrassa, gràcies a la bona relació que tenien amb els seus propietaris, els Segués, que els consideraven com si fossin de família. La seva germana també va trobar feina a Terrassa i, més endavant, en trobà també a Olesa. El Lluís, que s'estava tota la setmana a Terrassa, degut a la dificultat en les comunicacions i al fet que feia el torn de nit, va seguir treballant a la bòbila fins que es va jubilar. La família, en algun moment, havien

pensant d'anar a viure a Terrassa –el mateix Segués els facilitava una vivenda– però els costava deixar la casa on havien nascut i, a més, haver de fer-ho amb els tres fills, la iaia... No era fàcil.

El Pere, el seu fill, sempre havia estat d'esquerres, com la Pepita, la nora. Una de les seves germanes també ho era, i l'altra, preferia estar al marge de la política. La filla gran del Lluís va viure tota la duresa d'haver de marxar a treballar a fora i també d'haver d'anar amb la seva mare a netejar com a càstig per ser familiars d'un "rojo". Mare i filla eren obligades a anar fregar, però no a cases particulars sinó a uns locals determinats, com per exemple, al Local de la Falange –que llavors estava al parc–, a la casa de cal Mata, que també era de la Falange, o a l'Ajuntament. Això va durar bastant temps. Ho van viure com un fet molt humiliant. A més, a la seva esposa també la van interrogar força. La feien anar tot sovint a una casa al carrer Coscoll on havia d'estar hores i hores dreta mentre la interrogaven. Ella no era de cap sindicat, com a molt, devia haver anat a alguna manifestació acompanyant el seu marit i prou.

Segons la nostra informant, a casa seva no se'n parlava gairebé del tema, tot i que ells guardaven els papers de l'expedient, i tota la família sabia el que havia passat i s'ho explicaven entre ells: " (...) hi va haver un Lluís d'abans i un Lluís de després de tot el que li va passar. Va quedar molt afectat"¹⁴.

La Pepita defineix el seu sogre com una persona molt sensible, senzilla, un bon home entregat a la seva família i a la feina, i que li va tocar viure, per circumstàncies de la vida, uns moments molts durs. Malgrat tot, ell i la seva família no es van sentir mai marginats, "perquè eren gent d'Olesa de tota la vida i tenien moltes amistats"¹⁵. El Lluís, que va morir el 1973, i no va poder veure la democràcia, estava convençut que fins que Franco no es morís, res no canviaria. La Pepita ens comentà que Olesa fou un dels pobles que va patir més repressió. Creia que s'hauria de tenir en compte que en aquella època hi havia una gran separació entre l'empresariat, "els anomenats amos, que ho eren fins i tot de tu mateix, i els treballadors, amb formes de vida molt oposades"¹⁶. Això va fer néixer moltes rancúnies entre la classe treballadora. Es va actuar malament: *Quan no passa res tot es troba esmorteït, però després, quan hi ha ocasió, tot brota, com un volcà.*¹⁷

El dia 26 de desembre de l'any 2007 es promulga la Llei de Memòria Històrica¹⁸, per la qual:

(...) es reconeixen i s'amplien drets i s'estableixen mesures a favor dels qui van patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura, ha reconegut a

¹⁴ Segons declaracions de Pepita Pascual (27 de març de 2009, Olesa de Montserrat).

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Llei 52/2007, BOE 310, de 27-12-2007. Més endavant, el Reial decret 1791/2008, de 3 de novembre, sobre la declaració de reparació i reconeixement personal als qui van patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la Dictadura preveu la regulació del procediment per a l'obtenció d'aquesta declaració.

l'article 1 el dret a la reparació moral i a la recuperació de la memòria personal i familiar dels qui van patir persecució o violència durant la Guerra Civil i la dictadura.

Emparant-se en aquesta llei, la regidora Àngels Cambroner¹⁹, el 24 de juliol de l'any 2008, proposà al Ple de l'Ajuntament d'Olesa el reconeixement de la depuració que van patir els treballadors del consistori. En aquest ple es va acordar:

Declarar radicalment injust qualsevol acord d'aquest ajuntament durant la Guerra Civil i la dictadura, pel qual es sancionés a funcionaris públics de l'ajuntament per raons polítiques, religioses o ideològiques. Com a conseqüència, acorda reintegrar-los en els seus honors i en les seves condicions plenes com a funcionaris de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat.

Font: Acta 24-7-2008, AHMO.

Més endavant, el 22 d'octubre de 2008, Pepita Pascual, la nostra informant i nora de Lluís Oleart, presentà una sol·licitud a l'Ajuntament on es demanava el "reintegrament dels honors als treballadors municipals als qui se'ls va incoar un procés de depuració entre el 25 de març fins el 28 d'agost de 1939, que va ser ratificat pel Govern Civil"²⁰.



Lluís Oleart amb la seva dona i els seus néts. Arxiu familiar

¹⁹ Àngels Cambroner
l'Entesa dels Olesans
²⁰ BO núm. 175)

Il·lustre Sr. Jaume Monné i Dueñas, Alcalde de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat, 2008

Entrada núm 11618

Pepita Pascual i Estivill, major d'edat, resident a Olesa de Montserrat, domiciliada al C/. Colom 138 1º- 1ª DNI 38243246 A, en nom propi i dels altres sotasignants, tots ells familiars de Lluís Oleart i Xairo ja mort a vosté :

EXPOSEN : Fem referència al ple del passat 14 de Juliol, en el qual es va aprovar una moció referent a la Memòria Històrica. El punt 2 d'aquest decàleg, fa referència a treballadors d'aquest Ajuntament sancionats l'any 1939. Ens sembla positiva la mesura però la considerem insuficient. Es fa de una manera molt generalitzada, ens atrevim a dir com de tràmit.

El nostre pare i avi, i a altres treballadors, se'ls hi va incoar un procés de depuració (Arxiu Municipal "treballadors de l'Ajuntament 1939"), el qual va durar desde el 25 de març de 1939 fins el 28 d'agost del mateix any, en que l'acord municipal va se ratificat pel Govern Civil (BO 175).

No se li va provar cap fet delictiu segons consta a l'expedient. Se'l va acusar de se militant de l'Esquerra Republicana i desafecta al GMN. Nomes per aquest fet va se destituït del seu lloc de treball, amb la pèrdua de tots els seus drets laborals.

No volem mirar enrere però ara en el present després de tants anys, volem

DEMANAR-LI: Que en un pròxim ple es presenti una proposta, en la qual se'ls reintegri en els seus honors, i en les seves condicions plenes com a funcionaris de l'Ajuntament d'Olesa de Montserrat de forma individual amb els seus noms i cognoms. Que se'ns comunicui l'acord de forma adequada.

Que si es possible aquest acord s'incorpori a la caixa " Treballadors Ajuntament 1939" de l'Arxiu Municipal, adjuntan-lo amb els expedients sancionadors.

No dubtem pendrà interès en aquesta petició . Amb aquest convenciment el saludem atentament.

Olesa de Montserrat, 18 d'Octubre del 2008

Pepita Pascual

M. Rosa Tugat Oleart

Lluís Oleart

Dolom Oleart Camarero

Joaquina Ferrer Oleart

Lluís Oleart Pascual

Po. Rosa Oleart .P.

Montse Oleart Pascual

Instància dels familiars de Ll.
Oleart adreçada a l'alcalde d'Olesa
de Montserrat. Font: Arxiu
Municipal.

Com a conseqüència d'aquestes actuacions emmarcades en la Llei de la Memòria Històrica, l'Ajuntament aprovà, el 13 de maig de l'any 2009, el reconeixement de Lluís Oleart, i també el de 12 treballadors més que havien estat sancionats pel franquisme.

La premsa es va fer ressò dels acords municipals

Al dia

Dissabte, 9 d'agost del 2008 | BAIX NORD | 7

Olesa

L'Ajuntament aprova un decàleg per potenciar la recuperació de la memòria històrica a la vila

■ OLIVA CASANOVAS
Olesa de Montserrat

El ple municipal ha aprovat, de forma pràcticament unànime, un decàleg que desplega les competències municipals pel que fa a la recuperació de la memòria històrica previstes a la llei aprovada pel govern central, i que inclou des de la retirada dels símbols i noms de carrers relacionats amb la guerra civil i la posterior dictadura fins a facilitar les tasques de recerca de persones desaparegudes, passant per declarar «radicalment injust» qualsevol acord municipal pres durant el règim franquista per sancionar ciutadans i funcionaris «per motius polítics, ideològics o religiosos [...] o per intentar viure d'acord amb opcions emparades avui per la Constitució». Quant al canvi de carrers, el compromís inclou dur al ple una proposta per substituir la denominació de tots aquells indrets que determini l'informe que està elaborant el Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat sobre aquest tema, i fer-ho en el termini d'un mes després de la recepció d'aquest document.

La moció, consensuada per totes les forces, va aprovar-se un mes després d'arribar al ple per pri-



Treball de recerca de desapareguts al cementiri vell d'Olesa

mera vegada, ja que el juny es va deixar sobre la taula per mirar d'assolir el màxim consens. El document aprovat, però, va ser considerat poc ambiciós per alguns. No obstant això, la majoria va destacar que s'havia procurat obtenir les màximes adhesions a la moció i que això era important.

Mireia Monfort, regidora d'Esquerra, va indicar que les mesures aprovades serviran sobretot perquè «la gent d'Olesa pugui acollir-se a un sèrie d'acords a què els dona dret la llei» i va assenyalar que des del seu grup, «sols o conjuntament amb d'altres forces, presentarem una moció per afegir allò que

la llei no té». Georgina Muñoz, del Bloc Olesà, va indicar que «recuperar la memòria històrica és un deure de la nostra societat» i que «només poden tenir por de la memòria aquells que tenen coses a amagar». Els acords presos al ple els va considerar poc agosarats.

De l'equip de govern, M. Àngels Cambroner (Entesa) va ressaltar que «el govern va considerar que el més important era que la moció fos consensuada per tots els grups», malgrat que, segons va dir el seu company de partit, Jordi Cornellas, «personalment i des del meu grup, ideològicament, davant d'aquesta proposta ens sentim freds». Mercè Jou (CiU) va indicar que «ens ha costat molt el consens, i només per això val la pena votar a favor», mentre que Victor Serrano (PSC), va opinar que, malgrat el que es fa amb la moció és desplegar les mesures previstes a la llei, els punts sobre els acords municipals «tenen una simbologia institucional molt important».

L'única abstenció va ser la de Pere Planas (Bloc), que va dir que «hem de recuperar el 100 %, per a un costat i per a l'altre». Planas va suggerir que la zona del cementiri vell rebí en el futur el nom de plaça de la Memòria Històrica.

MESURES

► Declarar radicalment injust qualsevol acord de l'Ajuntament que sancionés veïns per motius polítics, ideològics o religiosos. També en el cas dels funcionaris municipals, al quals s'acorda reintegrar-los en els seus honors i en les seves condicions plenes de funcionaris.

► Facilitar la documentació necessària a les persones que vulguin obtenir del ministeri de Justícia la declaració de reparació i reconeixement personal i les pensions i prestacions econòmiques reconegudes per la llei.

► Facilitar activament les tasques d'indagació, identificació i localització dels desapareguts violentament al terme o dels veïns d'Olesa desapareguts fora.

► Facilitar activament les tasques de prospecció per a la localització de restes.

► Retirada de qualsevol símbol d'exaltació de la sublevació militar, la guerra civil o la dictadura.

► Retirar les subvencions als propietaris privats que no els treguin.

► Conservar els documents inclosos a l'article 22 de la llei en dependències municipals i en arxius privats.

Olesa reconeix els treballadors municipals represaliats el 1939

► El ple aprova per unanimitat reintegrar en els seus honors tretze funcionaris municipals

J.S. | OLESA

■ El ple d'Olesa de Montserrat que es va celebrar dijous passat va aprovar per unanimitat, basant-se en la Llei de memòria històrica, del desembre del 2007, restaurar els honors i la seva condició de treballadors de l'Ajuntament a tots aquells funcionaris a qui es va incoar un procés de depuració entre el 25 de març i el 28 d'agost del 1939 a causa de la seva ideologia. El consistori olesà ja va aprovar el 24 de juliol del 2008 una resolució per la qual es declarava «radicalment injust» qualsevol acord de l'Ajuntament pres durant la guerra civil o la dictadura pel qual «se sancionés funcionaris públics per raons polítiques, religioses o ideològiques». Uns mesos més tard,



La sessió plenària del mes de maig, celebrada dijous passat

l'octubre del 2008, una veïna de la població, Pepita Pasqual, va sol·licitar el reintegrament dels honors als treballadors municipals afectats per un procés de depuració.

La regidora d'Atenció Ciutadana, Maria Àngels Cambroner, va explicar que, després d'haver revisat l'arxíu municipal, es desprèn que 13 treballadors municipals van ser depurats i destituïts dels

càrrecs i destins que exercien al consistori. Es tracta de José Arge-lich Llongueras, Juan Balcells Tarrés, José Bailús Graells, Baudilio Coders Quer, Benito Dinarès Santandreu, José Jané Melich, Juan Bautista Izquierdo Andreu, Juan Magaña Carrera, Luis Oleart Xairó, Pedro Salas Rovira, Magín Segura Paloma, Jaime Solsona Gomà i Antonio Torné Costa.



**Ajuntament
d'Olesa de Montserrat**
Alcaldia



Ajuntament
d'Olesa de Montserrat
Baix Llobregat - Barcelona

REGISTRE DE SORTIDA

Data: **2 DE JULIOL 2009**
Sortida núm.: **5092**

Sra. PEPITA PASCUAL ESTIVILL
Colom, 138, 1r 1a
08640-OLESA DE MONTSERRAT

Benvolguda senyora,

Atès que hem rebut l'escrit que heu signat amb sis persones més, familiars del Sr. Lluís Oleart i Xairó, funcionari d'aquest Ajuntament, en el qual manifesteu el vostre reconeixement per l'acord pres a la sessió ordinària del Ple de l'Ajuntament del passat dia 28 de maig de 2009, us comunico que n'hem enviat una còpia als portaveus dels grups municipals que conformen la Corporació Municipal perquè en tinguin coneixement.

L'acord pres pel Ple de l'Ajuntament reflecteix la voluntat de tots els grups municipals de donar suport a tots aquells ciutadans i ciutadanes d'Olesa de Montserrat que sol·licitin la reparació i reconeixement personal per als qui, durant la Guerra Civil i la Dictadura, van patir condemnes i sancions produïdes per raons polítiques o ideològiques, aplicant així la Llei 52/2007 de 26 de desembre.

Amb aquesta iniciativa fem possible que les generacions que ara gaudim de la democràcia puguem recuperar, per sempre, la memòria i l'honor de les persones i, com diu el text d'aquesta Llei, contribuir a tancar ferides encara obertes i donar satisfacció als ciutadans que van patir les conseqüències d'un període difícil i tràgic per a tots els espanyols.

Cordialment,

JAUME MONNÉ DUEÑAS
Alcalde

Olesa de Montserrat, 2 de juliol de 2009

PEPITA PASCUAL ESTIVILL

La Pepita Pascual és la nora del represaliat Lluís Oleart Xairó, va néixer el 28 de setembre del 1933 a El Catllar (Tarragona). Quan ella tenia un any, va anar amb la seva família a viure a la Colònia Sedó (Esparreguera) ja que el seu pare, que era mestre, havia sol·licitat aquesta destinació. Estudià batxillerat. Hi va viure fins que es va casar, als 23 anys, amb Pere Oleart, fill del represaliat Lluís Oleart. Llavors es traslladà a viure a Olesa de Montserrat. El seu pare va ser en Josep Maria Pascual –mestre depurat després de la Guerra Civil–, nascut el 12 juliol 1907 al Catllar i mort l'any 2000 a Olesa de Montserrat.

A les segones eleccions municipals democràtiques va formar part de la llista del PSC, encapçalada per Enric Termens, com a independent. La formació socialista va obtenir en aquestes eleccions 12 regidors, fet que els permeté governar amb majoria. La Pepita va ser primer regidora d'ensenyament i, posteriorment, va passar a ser primera tinent d'alcalde –es van crear diversos departaments i ella era la tinent alcalde de l'àrea que agrupava treball, sanitat i serveis socials–. Per diverses raons, l'alcalde, n'Enric Termens, va dimitir i llavors va passar a ocupar l'alcaldia en Daniel Pujol. Més endavant, aquest va marxar a treballar a Sudamèrica i llavors va entrar ella com a alcaldessa.

La Pepita Pascual va estar en el càrrec sis o set mesos i a les següents eleccions municipals va ser cap de llista del PSC. Llavors fou quan es va fer militant socialista però, en deixar l'Ajuntament, va deixar la militància perquè "no m'ha agradat mai sentir-me lligada i haver de seguir tot el que diu un partit"²¹.

La nostra entrevistada troba bé que cerquem protagonistes d'aquella època ja que durant molt de temps només s'ha sentit a parlar d'un sector de gent, mentre que els altres han restat muts.

Quan vam realitzar-li l'entrevista –l'any 2009–, ella havia presentat a l'Ajuntament una sol·licitud de rehabilitació de tots aquells treballadors de l'Ajuntament, com el seu sogre, que van ser expedientats després de la Guerra Civil. No ho va fer amb ànim de "remenar res". Si ho va fer aleshores era perquè abans no era possible fer-ho. El procés el va portar ella sola i no es va posar en contacte amb les altres famílies perquè la majoria no les coneixia.

La nostra informant creu que la gent gran encara té por de parlar d'aquella època. Ella participava en una tertúlia a Ràdio Olesa i acostumava a dir el que pensava, mirant de no ofendre a ningú. Malgrat la llibertat de la democràcia, moltes vegades algú li havia dit que no enraonés tant, que encara hauria de córrer.

²¹ Entrevista del 27 de març de 2009, a Olesa de Montserrat.